

CUMHURİYET HALK PARTİSİ AFET ve AŞIRI DOĞA OLAYLARI POLİTİKA BELGESİ

Mart 2021, Ankara

CUMHURİYET HALK PARTİSİ AFET ve AŞIRI DOĞA OLAYLARI POLİTİKA BELGESİ

CUMHURİYET HALK PARTİSİ
“CANLI VE DOĞA” ODAKLI ANLAYIŞLA “DOĞA İÇİN ADALET” TEMELLİ
“DOĞA HAKLARI POLİTİKASI” VE DOĞAYLA UYUM İÇİNDE BİR
“İYİ YAŞAM” KÜLTÜRÜNÜ BENİMSER

“Bu yayın, %100 geri dönüşümden elde edilen kağıda basılmıştır”

Mustafa Kemal Atatürk, 1924 Erzurum depremi sonrasında depremzedeleri dinliyor.

*Felaket başa gelmeden evvel önleyici ve koruyucu tedbirleri düşünmek lazımdır,
geldikten sonra dövünmenin yararı yoktur.
[Nutuk-1920]*

K. Atatürk

ÖNSÖZ

Deprem ve aşırı doğa olayları nedeniyle oluşan yıkım her gün biraz daha artıyor. Çarpık kentleşme, denetimsizlik, iklim değişikliği ve yanlış su yönetimi gibi birçok etkeni bir arada değerlendirdiğimizde, afetlerin sonuçlarının insan eli ile daha da ağırlaştırıldığını üzülerek kabul etmemiz gerekiyor.

Afet yönetimi maalesef bir afet anı ve sonrasında yaşanan yıkımı ortadan kaldırmaya yönelik pratik hamleler üzerine hapsolmuş durumdadır. Bu nedenle afet anı ve sonrasındaki enkaz çalışmaları tamamlanıp afete dair gündem kısa bir sürede son bulmaktadır.

“Risk Yönetimi Öncelik Verme Sanatıdır”

Ancak, Prof. Dr. Murat Balamir hocamızın 12 Kasım 2020-İzmir Depremi Ortak Akıl Buluşması'nda bizlere hatırlattığı üzere, “Risk Yönetimi öncelik verme sanatıdır”. Bu bağlamda, risk yönetimi ve afet riski azaltma politikaları, bir yanıyla bilimsel verileri referans alan ve bu referanslara sadık kalarak kırsal ve kentsel alanların yeniden inşasını içermektedir. Diğer yanı ise, afet yönetiminin toplumsal dayanışma, ulusal ve uluslararası birlikteliklerle beraber ön tedbirlik, şeffaflık, dayanışma ilkelerini yaşama katmakla mümkün olabileceği gerçeğidir. Bu yanıyla, sadece konut ve yapı stoklarının güç kapasiteleri değil, dayanışmanın, birlikte karar alıp birlikte yönetebilmenin kapasitelerini de güçlendirmek gerekmektedir.

Sağlıklı yaşamaya elverişli, doğal afetlere dayanıklı konut hakkına erişmek herkesin hakkıdır. Birleşmiş Milletler Konut ve Sürdürülebilir Kentsel Gelişme Konferansı'nda [Habitat III] kabul edilen Yeni Kentsel Gündem'e de atıf yaparak söylemek gerekiyor ki;

- Afet riskini azaltmaya, afet risk yönetimini benimsemeye ve uygulamaya, afet karşısında savunmasızlığı azaltmaya, doğal ve insandan kaynaklı tehlikeler karşısında dirençli olmaya ve hızlı çözüm bulmaya, iklim krizini yaratan olay ve olguları ortadan kaldırmaya yönelik çalışmalar yürütülmelidir,
- Kentlerin sel, kuraklık ve sıcak hava dalgası gibi afetler ve iklim değişikliği karşısında dirençleri artırılmalı, hava kirliliği, gürültü, görüntü ve diğer kirlilikler azaltılmalı [uzun vadede kaldırılmalı],
- Kent deltalarına, kıyı bölgelerine ve çevresel olarak hassas diğer alanlara özel önem verilmeli, bu bölgelerin korunması esas alınmalıdır.

Kemal KILIÇDAROĞLU

Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanı

1. AFET RİSKİ AZALTILMIŞ DİRENÇLİ KENTLER

Afet riskleri azaltılmış dirençli kentler birinci önceliğimizdir. Afet riskini azaltma politikası kapsamında “**Mekânsal Acil Durum Planları**” yapılmalı, afet ve iklim değişikliği kaynaklı aşırı doğa olaylarının fiziki, doğal, tarihi, kültürel ve ekonomik zararlarının azaltılmasına ilişkin önleyici tedbirler güçlendirilmeli, kentlerde fay hatları ile depreme ve aşırı doğa olaylarına karşı hassas ve dirençsiz bölgelerdeki yapılaşmalardan öncelikli olarak kaçınılmalıdır. Kentler, doğal ve / veya insandan kaynaklı tehlikeler karşısında dirençli hale getirilmeli, iklim değişikliği yaratan olay ve olguları ortadan kaldırmaya yönelik çalışmalar yürütülmelidir.

2. ŞEFFAF ve KATILIMCI YÖNETİM

Halkın karar alma ve planlama ve yönetim süreçlerine katılımını öncelikli hale getiren, şeffaf bir yönetim anlayışı Afet Riskini Azaltma Politikası için önkoşuldur. Yerel yönetimler ve yerel toplulukların bütünleşmesini, sorumlulukları paylaşmasını sağlayan demokratik bir yaklaşıma ihtiyaç vardır. Kentlerde, sanayi ve ticaret odaları, meslek odaları, üniversiteler, ilgili sivil toplum örgütleri, medya, kültür, sağlık, turizm, ulaştırma vb. temsilcilerinin de dahil edildiği platformlar oluşturularak, afet riskini azaltma kararları ve uygulamaları platformlar ile birlikte geliştirilmelidir.

Yapı denetim süreçleri meslek odalarının katılımıyla ve şeffaf bir şekilde kamu eliyle yürütülmeli, yerel yönetimlerin afet yönetim sürecindeki katılımı güçlendirilerek yetkileri artırılmalıdır.

Afet Bilgi ve Veri Merkezleri yoluyla afetle mücadele ve afete müdahale süreçlerine dair bilgi kirliliğini defedecek, afete dair tüm bilgileri yurttaşların erişimine açacak, ihtiyaçları belirleyecek, afet bütçesine dair tüm bilgileri, afete dair kamusal yatırım ve çalışmaları, denetimleri izlenebilir ve hesap verebilir kılacak mekanizmalara ihtiyaç vardır.

3. DAYANIŞMA İLE RİSKİ AZALTMAK

Afet yönetimi tek başına değil, birlikte mümkündür. Eşitlik ve toplumsal cinsiyet temelli dayanışma ve katılım şarttır. Gönüllü müdahale timleri oluşturulmalı, eğitim ve farkındalık çalışmalarıyla afete müdahalenin verimliliği artırılmalıdır. Afet riskini azaltma politikaları ve uygulamalarını daha etkin hale getirmek için merkezi ve yerel kurumların yanı sıra uluslararası kurum ve örgütlerle ve sivil toplum örgütleriyle de iş birliği sağlanmalıdır.

4. GÜVENLİ MÜDAHALE

Afete müdahalenin hızı ve verimliliği can ve mal kaybının büyüklüğünü belirlemektedir. Bu konuda özel eğitim görmüş ve uzmanlaşmış personel sayısının artması, özlük haklarının güçlendirilmesi önemlidir. Özellikle deprem riski yüksek olan kentlerde daha hızlı biçimde müdahale sağlayacak personel istihdam edilmeli, ekipman bulundurulmalıdır.

5. EKOSİSTEM TEMELLİ BÜTÜNCÜL YAKLAŞIM

Kentlerdeki nüfus yoğunlukları, iklim değişikliği gibi etkenler de afetin boyutlarını arttırmaktadır. İklim değişikliği, biyoçeşitlilik, yoksulluğun ortadan kaldırılması, çevre, tarım, sağlık, gıda ve beslenme haklarıyla ilgili ekosistem temelli bütüncül yaklaşımla oluşturulacak politikalar, afet riskini, salgın hastalığı, yerinden edinme riskini azaltacaktır.

6. YURTTAŞ ODAKLI KENTSEL DÖNÜŞÜM

Sağlıklı yaşamaya elverişli, doğal afetlere dayanıklı konut hakkına erişim olmazsa olmazımızdır. Kentsel dönüşüm uygulamalarında soylulaştırma, zorla tahliye, mülkiyet hakkı ihlali, borçlandırma gibi davranışlardan kaçınılarak adil uygulamalar geliştirilmelidir. İklim, coğrafya ve kültür vb. değişken özelliklerle uyumlu kent ve konut planlamaları esas alınarak, yapı stoklarının afet ve iklim değişikliği kaynaklı aşırı doğa olayların dirençleri artırılmalıdır. **Makul fiyatlı, yeterli, dirençli ve güvenli konut, altyapı ve hizmetlere erişim hakkı sağlanmalıdır.**

7. YENİDEN İNŞA, DAHA İYİ İNŞA

Afet riskini azaltma ve afete dirençli toplum, afete dirençli kent, afete dirençli yapı inşa ederken temel ilkemiz **“Öncekinden Daha İyisini İnşa Etmek”** ilkesidir.

- Tahmin ve erken uyarı sistemleri, afet risk ve acil durum haberleşme mekanizmalarına yatırım yapılmalıdır.
- Kamusal müşterek alanlar, afet durumlarında kullanılabilecek mekânlar olarak kurgulanmalıdır. Yurttaşların kolayca erişebileceği konumlarda, arama-kurtarma, ilk yardım ve diğer temel ihtiyaç malzemelerinin bulunduğu üniteleri barındıran, afetzedelerin her türlü ihtiyaçlarını karşılayacak alt yapı ve mekanlara sahip barınma alanları oluşturulmalıdır.

- Afetle mücadele ve müdahalede yerel yönetimlerin yetki ve kapasiteleri artırılmalıdır.
- Afet riski tespitlerinin bilimsel ve objektif verilere göre hazırlanan raporlarla yapılması; bu raporların neticelerine göre iyileştirme ya da kentsel dönüşüm uygulamalarının yapılıp yapılmamasına karar verilmelidir. Bu kapsamda fay hattı üzerindeki tüm yerleşim birimlerinde bulunan yapı stoğunun risk analizi bir an evvel yapılmalıdır.
- İklim değişikliğiyle mücadele politikalarıyla uyumlu, düşük sera gazı emisyonuna sahip yapı malzemeleriyle üretilmiş, kullanım ömrü boyunca düşük sera gazı emisyonu ortaya çıkarmayı hedefleyen yapılaşma standartlarına geçilmelidir.
- Toplanan deprem vergileri depremin zararlarını azaltacak tedbirler ve deprem sonrasındaki normale dönüş ile rehabilitasyon çalışmaları için harcanmalıdır. Deprem sonrasında evleri “oturulmaz” hale gelen mülkiyet sahibi ve kiracı yurttaşlara barınma imkânları sunulmalı; zararları tazmin edilmeli, eşya ve kira yardımı yapılmalıdır.
- Deprem öncesi ve sonrasına dair süreç devlet politikası haline getirilmeli, Afet İşleri ve Deprem Bakanlığı kurulmalıdır. Afet kriz yönetimine doğrudan ya da dolaylı olarak katkı sağlayacak olan kuruluşlar arasında koordinasyon sağlanmalı, İl ve Bölge müdürlükleri oluşturulmalıdır.
- Deprem bölgelerinde mikro planlamalar yapılarak zemin etüd sonuçlarına göre imar planları revize edilmelidir.
- Alt yapı, ulaşım, iaşe, barınma ve sağlık sorunlarının çözümüne yönelik master planlar yapılmalıdır.
- Kamuoyunda İmar Barışı ya da İmar Affı olarak bilinen kaçak yapılaşmayı teşvik eden düzenlemelerden vazgeçilmelidir

Yeniden Daha İyisini İnşa Etmek

- ÖNCELİK 1** Afet riskini anlamak;
- ÖNCELİK 2** Afet riskinin yönetilmesi için afet risk yönetişimini güçlendirmek;
- ÖNCELİK 3** Dirençlilik için afet risk azaltımına yatırım yapmak;
- ÖNCELİK 4** Etkin müdahale için afete hazırlık çalışmalarını geliştirmek ve iyileştirmek, rehabilitasyon ve yeniden inşa safhalarında öncekinden daha iyisini inşa etmek.

Sendai Afet Risk Azaltma Çerçevesi (2015- 2030)

İKİNCİ YÜZYILA
ÇAĞRI
Beyanname'si

**Gelecek nesiller için
"Ekosistem Hakkı" korunacaktır.**

Gelecek nesillere yaşanabilir bir dünya teslim etmek için üzerimize düşen sorumluluğun bilincindeyiz. Canlı ve cansız varlıklar olarak bir ekosistemin parçasıyız. Sağlıklı işleyen bir ekosisteme sahip dünyaya doğma hakkı, henüz doğmamış olan nesillerin de hakkıdır.

"Sürdürülebilir Yaşam" anlayışı ışığında bu **hak Anayasal güvence altına alınacaktır.**

 DOĞA HAKLARI

CHP DOĞA HAKLARI